

Note 1 - Inntekter

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2008	2009	2009	2008
DRIFTSINTEKTER			
Basisramme			
34 297 144	38 578 081	38 578 082	34 297 144
34 297 144	38 578 081	38 578 082	34 297 144
Aktivtetsbasert inntekt			
9 269 679	10 496 722	10 441 014	9 269 679
16 554	0	0	0
113 686	22 018	77 777	113 689
8 391	115 596	790 260	660 903
1 363 436	1 506 111	2 033 511	1 817 831
0	354	104 367	300 832
10 774 726	12 140 801	13 446 930	12 162 914
Annens driftsinntekt			
1 238 162	10 006	10 006	1 206 859
257 530	341 113	517 343	257 530
2 184 395	1 212 696	860 785	2 379 790
0	0	170 646	65 902
0	0	965 263	852 447
237 772	954 538	1 866 888	1 833 522
3 917 859	2 518 353	4 391 031	6 596 050
48 986 731	53 237 236	56 416 043	53 056 108

- 1) ISF inntekter (DRG-refusjon) for diagnostikk og behandling i egen helseregion av pasienter innenfor Helse Sør-Øst RHF sitt "sørge for"-ansvar
- 2) ISF inntekter (DRG-refusjon) for diagnostikk og behandling i andre helseregioner av pasienter innenfor Helse Sør-Øst RHF sitt "sørge for"-ansvar
- 3) Inntekter for diagnostikk og behandling av pasienter tilhørende andre regionale helseforetak (gjestepasienter)
- 4) Inntektsføring av del av balanseført investeringstilskudd
- 5) I regnskapet for foretaksgruppen er salg fra Sykehusapotekene HF til foretak i Helse Sør-Øst RHF eliminert

Inntekter knyttet til aktivitet innenfor "Raskere tilbake" er klassifisert som annen driftsinntekt, og er inntektsført som øremerket tilskudd til andre formål

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2008	2009	2009	2008
Fordeling av driftsinntekter			
Driftsinntekter per virksomhetsområde			
15 767 087	15 710 430	39 992 970	38 028 502
1 329 991	1 432 721	8 949 421	7 862 282
519 869	623 707	1 626 254	1 520 270
1 017 975	1 602 259	5 847 396	5 645 055
30 351 809	33 868 118	0	0
48 986 731	53 237 236	56 416 043	53 056 109
Driftsinntekter fordelt på geografi			
48 981 785	53 121 640	55 492 442	52 246 148
24 946	115 596	852 364	731 322
0	0	71 237	78 638
48 986 731	53 237 236	56 416 043	53 056 109
Aktivitetstall			
Aktivitetstall somatikk			
56 516	61 670	674 475	641 057
0	0	604 442	600 693
88 831	91 610	2 186 248	1 911 486
127 322	127 863	2 382 680	2 257 854
Aktivitetstall psykisk helsevern for barn og unge			
17	22	1 042	947
22 925	24 581	390 993	370 403
Aktivitetstall psykisk helsevern for voksne			
3 023	4 380	26 850	24 637
65 978	75 738	659 443	619 423
Aktivitetstall tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbrukere			
1 651	1 830	7 909	7 263
50 181	49 651	179 754	167 895

Aktiviteten innen somatikk er delvis finansiert med basebevilling og delvis med inntekter koblet til behandlingsaktivitet. Ved sammenligning av foretakenes inntekter over tid må det hensyntas at andelen av inntektene som er koblet til behandlingsaktivitet og basisramme kan variere.

DRG-systemet klassifiserer sykehusopphold i grupper som er medisinsk og ressursmessig tilnærmet homogene. Inntektene i DRG-systemet er i 2009 satt til 40 % av full DRG-pris, det vil si kr 14 050,80 per DRG poeng.

Note 2 - Varer

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2008	2009	2008	2009
KJØP AV HELSETJENESTER			
34 603 788	41 319 524	4 638 285	4 464 061
88	37	25 930	15 813
9 641 061	7 707 858	1 292 850	1 152 055
1 658 529	1 755 339	654 038	480 058
1 534 315	1 535 823	0	0
47 437 781	52 318 581	6 610 904	6 111 987
8 974	8 094	448 499	397 347
138 517	0	247 635	374 011
74 228	276 175	677 572	586 437
47 659 500	52 602 850	7 984 610	7 466 782
VAREBEHOLDNING*			
30 210	61 678	166 977	107 694
0	0	41 114	32 886
0	0	19 750	17 132
0	0	5 214	5 218
0	0	3 773	2 346
0	0	5 078	5 959
0	0	196 144	172 154
30 210	61 678	438 050	343 179
30 210	61 678	439 177	343 940
0	0	-1 127	-762
30 210	61 678	438 050	343 179
VAREKOSTNAD			
0	79 499	3 766 384	3 545 360
0	115 517	2 222 397	2 024 740
0	195 016	5 988 781	5 570 100

* Varebeholdning i Helse Sør-Øst RHF relaterer seg til sentralt forsyningslager for foretaksgruppen.

Note 3 - Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser mm.

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF			Foretaksgruppen	
2008	2009		2009	2008
LØNSKOSTNADER				
202 015	315 268	Lønnskostnader	23 867 639	22 784 360
29 687	47 406	Arbeidsgiveravgift	3 443 726	3 254 986
34 232	51 685	Pensjonskostnader inkl. arbeidsgiveravgift	5 229 302	5 224 283
-6 749	-23 649	Andre ytelser	622 895	623 732
0	0	- balanseførte lønnskostnader egne ansatte	0	-11 200
259 185	390 710	Sum lønns- og andre personalkostnader	33 163 561	31 876 162
397	638	Gjennomsnittlig antall ansatte	69 935	69 386
398	625	Gjennomsnittlig antall årsverk	54 979	54 408
Lønn og andre ytelser til adm. dir.:				
(alle tall i NOK)				
Lønn			1 932 197	
Pensjonsutgifter			250 370	
Andre godtgjørelser			7 288	
Sum			2 189 855	
Styrehonorar			2 086 000	
Herav styrehonorar til styrets leder			290 000	
Annen godtgjørelse			0	

Administrerende direktør har ordinære pensjonsbetingelser via KLP og har ingen avtale om tilleggspensjon.

Under gitte forutsetninger har ledergruppen rett på etterlønn i 12 måneder fra fratredelsesdato. Etterlønn vil bli redusert med lønn fra ny arbeidsgiver.

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til adm.dir/styreleder eller andre nærstående parter.

(alle tall i NOK)

Helse Sør-Øst RHF			Foretaksgruppen	
2008	2009	Godtgjørelse til revisor	2009	2008
Revisjonshonorar fordeler seg på følgende tjenestekategorier:				
375 000	375 000	Lovpålagt revisjon	4 550 000	4 550 000
56 875	2 867 604	Utvidet revisjon	5 409 579	2 244 904
14 088	0	Andre attestasjonstjenester	967 431	1 348 413
0	104 047	Skatte- og avgiftsrådgivning	214 303	36 088
2 393 194	417 708	Andre tjenester utenfor revisjon	931 985	3 543 922
3 187 907	3 764 359	Sum honorarer til revisor	12 073 298	11 723 327

Alle tall er inkl. merverdiavgift.

Tilleggsopplysninger revisor:

Honorar for andre tjenester utenfor revisjonen er i all hovedsak knyttet til teknisk støtte i forbindelse med budsjettering og rapportering.

Note 4 - Immaterielle driftsmidler

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF

	EDB programvare	Anlegg under utførelse	Sum Immaterielle eiendeler
Anskaffelseskost 1.1.	354 520	95 286	449 806
Korrigeringer iB	7 290	-7 290	0
Åpningsbalanse korrigeret	361 810	87 997	449 806
Tilgang	279 963	20 629	300 592
Tilgang virksomhetsoverdragelse	1 067 288	66 300	1 133 588
Avgang	0	-25 647	-25 647
Fra anlegg under utførelse	9 362	-9 362	0
Anskaffelseskost 31.12.	1 718 422	139 918	1 858 340
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-863 510	0	-863 510
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	0	0	0
Balansert verdi 31.12.	854 912	139 918	994 830
Årets ordinære avskrivninger	-125 592	0	-125 592

Foretaksgruppen Helse Sør-Øst

	EDB programvare	Anlegg under utførelse	Sum Immaterielle eiendeler
Anskaffelseskost 1.1.	1 447 558	113 237	1 560 795
Korrigeringer iB	6 385	-7 290	-904
Åpningsbalanse korrigeret	1 453 943	105 948	1 559 891
Tilgang	462 623	28 813	491 436
Tilgang virksomhetsoverdragelse	1 067 288	66 300	1 133 588
Avgang	0	0	0
Fra anlegg under utførelse	27 216	-27 216	0
Anskaffelseskost 31.12.	1 943 784	107 543	2 051 328
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-1 021 149	0	-1 021 149
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	0	0	0
Balansert verdi 31.12.	922 636	107 543	1 030 179
Årets ordinære avskrivninger	-243 936	0	-243 936

Foretaksgruppen benytter lineære avskrivninger for alle immaterielle eiendeler. Den økonomiske levetiden er beregnet til:

* EDB-programvare

5 år

* Anlegg under utførelse

Avskrives ikke

Note 5 - Varige driftsmidler

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF

	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum Varige driftsmidler
Anskaffelseskost 1.1.	100 599	41 344	0	303 720	445 664
Korrigeringer iB	0	0	0	893	893
Åpningsbalanse korrigert	100 599	41 344	0	304 614	446 557
Tilgang	0	479 164	0	82 264	561 427
Tilgang virksomhetsoverdragelse	0	0	0	1 457 961	1 457 961
Avgang	0	-17 166	0	-12	-17 178
Fra anlegg under utførelse	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	100 599	503 342	0	1 844 827	2 448 768
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-5 909	0	0	-968 419	-975 328
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	0	0	0	0	0
Balansført verdi 31.12.	93 690	503 342	0	876 407	1 473 439
Årets ordinære avskrivninger	-2 360	0	0	-120 952	-123 312
Årets nedskrivninger	0	0	0	-9 260	-9 260

Foretaksgruppen Helse Sør-Øst

	Tomter og boliger	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum Varige driftsmidler
Anskaffelseskost 1.1.	1 757 225	44 866 439	2 121 404	6 019 582	4 259 908	59 044 558
Korrigeringer iB	5 682	5 051	4 220	136 266	3 458	154 677
Åpningsbalanse korrigert	1 762 907	44 891 490	2 125 624	6 155 848	4 263 366	59 199 236
Tilgang	37 260	1 021 187	1 722 639	366 150	358 878	3 506 313
Avgang	-71 413	-72 321	-61 290	-64 399	-19 112	-288 533
Fra anlegg under utførelse	290	1 401 369	-1 663 226	167 757	93 811	0
Anskaffelseskost 31.12.	1 729 044	47 241 725	2 123 947	6 625 356	4 696 944	62 417 016
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-63 284	-15 268 055	0	-3 802 275	-2 648 498	-21 782 112
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	-5 931	-172 459	-3 187	-22 256	-3 974	-207 807
Balansført verdi 31.12.	1 659 829	31 801 211	2 120 760	2 800 825	2 044 472	40 427 097
Årets ordinære avskrivninger	-3 147	-1 877 247	0	-550 117	-440 358	-2 870 868
Årets nedskrivninger	368	-15 928	0	0	-9 326	-25 622

Foretaksgruppen benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler. Den økonomiske levetiden for driftsmidlene er beregnet til:

* Bygninger	Dekomponert 10 til 60 år
* Medisinskteknisk utstyr	3-15 år
* Annet utstyr, inventar, transportmidler, etc	3-15 år
* Personaiboliger	Avskrives ikke
* Tomter	Avskrives ikke

	Tomter og boliger	Bygninger	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum Varige driftsmidler
Operasjonell leasing/ leieavtaler					
Leiebeløp	51 317	151 860	45 828	37 985	286 989
Varighet (år)	1-10 år	1-20 år	1-9 år	1-4 år	

Note 6 - Eierandel i datterforetak, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap

(Alle tall i NOK 1000)

Investering i datterforetak	Hovedkontor	Eierandeler	Andel stemmer	Balansført verdi	Egenkapital	Årets resultat	Årets nedskrivning
Akershus universitetssykehus HF	Nordbyhagen	100 %	100 %	726 204	726 204	-211 486	-211 486
Sykehuset Innlandet HF	Brumunddal	100 %	100 %	3 322 549	3 362 616	40 067	0
Sunnaas sykehus HF	Nesoddtangen	100 %	100 %	224 469	225 176	708	0
Sykehuset Østfold HF	Fredrikstad	100 %	100 %	1 435 460	1 487 189	51 726	0
Oslø universitetssykehus HF	Oslø	100 %	100 %	8 081 432	8 079 515	-108 023	-108 023
Vestre Viken HF	Drammen	100 %	100 %	1 883 063	1 886 483	6 532	0
Sykehuset i Vestfold HF	Tønsberg	100 %	100 %	914 025	914 025	-48 884	-48 884
Psykiatrien i Vestfold HF	Tønsberg	100 %	100 %	444 500	479 216	34 715	0
Sykehuset Telemark HF	Skien	100 %	100 %	1 625 578	1 626 213	635	0
Sørlandet sykehus HF	Kristiansand	100 %	100 %	2 343 549	2 343 438	-14 559	-14 559
Sykehusapotekene HF	Oslø	100 %	100 %	112 639	156 388	16 971	0
Sum datterforetak				21 113 468	21 288 463	-231 598	-382 952
Tilknyttede selskap							
Luftambulansetjenesten ANS	Bodø	40 %	40 %	16 236	40 591	4 147	0
Helseforetakenes innkjøpservice	Vadsø	40 %	40 %	3 132	7 831	2 474	0
Helseforetakenes senter for pasientreiser ANS	Skien	40 %	40 %	3 000	3 000	0	0
Sum tilknyttede selskap				22 369	51 422	6 620	0
Datterforetak som er eid av andre foretak i foretaksgruppen							
Sophies Minda Ortopedi AS	Oslø	100 %	100 %	12 000	36 267	6 712	0
Medinnova AS	Oslø	100 %	100 %	20 000	15 824	-9 005	4 829
Norsk Medisinsk Syktotronsenter AS	Oslø	80 %	80 %	1 400	17 275	7 127	0
Radiumhospitalets parkeringselskap AS	Oslø	100 %	100 %	31 588	33 311	392	0
Barnehagebygg AS	Oslø	100 %	100 %	100	1 081	1 112	0
Sykehotell AS	Oslø	100 %	100 %	10 100	10 860	-471	0
Sørlandet sykehus Parkering AS	Kristiansand	100 %	100 %	27 977	6 505	27 977	0
Oppland Vaskeri AS	Lillehammer	80 %	80 %	21 810	5 054	16	0
Hedmark Vaskeri AS	Stange	85 %	85 %	25 316	13 031	3 219	0
Sum datterforetak				160 291	139 298	37 080	4 829
Andre finansielle investeringer							
Serodus AS	Oslø	34 %	34 %	510	0	745	0
Healthy Pointers AS	Oslø	34 %	34 %	1 195	0	79	0
Nordic Nanovector AS	Oslø	45 %	45 %	-855	-1 900	-3 000	0
Sum andre finansielle investeringer				850	-1 900	-2 176	0

Note 7 - Poster som er slått sammen i regnskapet

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2008	2009	2009	2008
Andre driftskostnader			
25 266	55 981	890 157	778 645
25 651	36 772	1 137 600	1 088 493
6 770	1 466	133 575	136 061
243 888	279 704	966 742	825 740
104 041	202 813	1 115 555	998 226
47 513	54 194	417 075	427 114
17 281	25 885	95 515	98 639
17 758	21 787	250 223	249 285
367 238	408 763	988 481	1 056 877
855 396	1 087 366	5 994 823	5 659 080
Finansinntekter			
5 278	6 620	6 620	5 278
147 028	355 740	0	147 028
374 746	78 615	123 588	220 452
32	10	9 422	6 898
527 083	438 985	139 630	379 656
Finanskostnader			
0	0	0	1 254
9 774	14 891	0	28 228
402 463	384 243	422 866	437 784
3	978	16 406	72 426
412 240	400 111	439 273	539 692
Fordringer			
3 721 104	3 684 431	0	0
104 700	194 724	565 871	408 084
1 005 660	1 432 957	0	0
4 827	46 187	230 698	124 200
39 602	116 441	232 944	208 677
0	0	0	146 779
816 650	769 961	1 246 348	437 214
5 692 943	6 243 701	2 272 183	1 325 155
Annen kortsiktig gjeld			
286 367	291 440	1 746 185	1 819 535
988 618	625 199	0	0
22 002	47 001	2 754 237	2 602 899
8 143	8 148	462 320	878 227
0	0	33 311	42 569
810 283	1 078 604	3 897 573	1 303 134
2 115 413	2 050 393	8 893 626	6 646 365

Note 8 - Skatt

(Alle tall i NOK 1000)

Beskrivelse	Foretaksgruppen	
	2009	2008
Midlertidige forskjeller		
Anleggsmidler	20 212	10 457
Omløpsmidler	-11	-37
Netto midlertidige forskjeller	18 338	10 421
Underskudd til fremføring	-15 292	-11 517
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balanse	3 047	-1 097
28 % utsatt skatt (utsatt skattefordel)	853	-307
Herav ikke balanseført utsatt skattefordel	158	0
Utsatt skatt (utsatt skattefordel)	1 011	-307
Årets skattekostnad på ordinært resultat fremkommer slik:		
Grunnlag for betalbar skatt		
Resultat før skattekostnad	5 844	2 402
Permanente forskjeller	26	-2
Grunnlag for årets skattekostnad	5 870	2 400
Endring i midlertidige forskjeller	-10 018	-4 065
Skattepliktig inntekt	-4 148	-1 666
Bruk av fremførbart underskudd	-688	0
Grunnlag for betalbar skatt	-4 836	-1 666
28 % av grunnlag for betalbar skatt	1 127	726
Endring i utsatt skatt	388	-160
For lite/for mye avsatt i fjor	62	-129
Sum skattekostnad på ordinært resultat	1 577	436
Spesifikasjon av pensjonskostnad		
28 % skatt av resultat før skatt	1 636	672
Permanente forskjeller (28 %)	7	0
Korrigerings av skattekostnad	-67	-236
Beregnet skattekostnad	1 577	436

Virksomheten i Helse Sør-Øst (sykehusdrift) er ikke skattepliktig virksomhet. Skattekostnaden er regnskapsført i datterselskap.

Note 9 - Pensjoner

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF har pensjonsordninger som omfatter i alt 1 143 personer, hvorav 1 016 er yrkesaktive, 77 er oppsatte og 50 er pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser etter sluttlønnprinsippet. Disse er i hovedsak avhengige av antall opptjeningsår, stillingsfaktor og lønnsnivå ved nådd pensjonsalder. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Foretakets pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede tjenestepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordningene. Felles kommunal pensjonsordning, pensjonsordningen for sykehusleger og pensjonsordningen for sykepleiere i KLP, SPK, Akershus fylkeskommunale pensjonskasse og Oslo pensjonsforsikring AS. I tillegg til den ordinære tjenestepensjonsordningen kommer ytelser i form av Avtalefestet pensjon (AFP) til aldersgruppen 62 til 65 år. AFP etter 65 år er dekket med tilskudd og utjevnet på risikofellesskapet i den enkelte multiemployer plan.

Foretaksgruppen Helse Sør-Øst har pensjonsordninger som omfatter i alt 130 705 personer, hvorav 59 374 er yrkesaktive, 40 307 er oppsatte og 31 024 er pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser etter sluttlønnprinsippet. Disse er i hovedsak avhenge av antall opptjeningsår, stillingsfaktor og lønnsnivå ved nådd pensjonsalder. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Foretakets pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede tjenestepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordningene. Felles kommunal pensjonsordning, pensjonsordningen for sykehusleger og pensjonsordningen for sykepleiere i Kommunal Landspensjonskasse, SPK, Akershus fylkeskommunale pensjonskasse og Oslo pensjonsforsikring AS. I tillegg til den ordinære tjenestepensjonsordningen kommer ytelser i form av Avtalefestet pensjon (AFP) til aldersgruppen 62 til 66 år. AFP etter 65 år er dekket med tilskudd og utjevnet på risikofellesskapet i den enkelte multiemployer plan.

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2008	2009	2009	2008
		Pensjonsforpliktelse	
233 320	381 740	65 349 103	61 432 000
-153 221	-254 379	-50 780 362	-46 140 419
80 100	127 360	14 568 741	15 291 581
10 768	18 034	1 985 068	2 152 151
-56 688	-76 355	-15 416 571	-17 072 175
34 180	69 039	1 137 239	371 556
36 707	73 395	2 801 999	2 325 569
2 527	4 355	1 664 760	1 954 033
		Spesifikasjon av pensjonskostnad	
24 654	34 085	3 053 121	3 187 340
10 461	18 625	3 320 255	3 213 100
35 115	52 711	6 373 376	6 400 440
-7 032	-12 385	-2 687 048	-2 579 929
1 095	1 909	197 360	176 593
2 068	3 300	750 818	818 367
2 985	6 150	594 797	608 812
34 232	51 685	5 229 302	5 224 283
		2009	2008
Økonomiske forutsetninger		5,5%	5,3%
Diskonteringsrente		5,7%	5,8%
Forventet avkastning på pensjonsmidler		10-45%	8-45%
Uttakstilbøyelighet AFP		4,25%	4,5%
Årlig lønnsregulering		4,0%	4,3%
Regulering av folketrygdens grunnbeløp			

Pensjonskostnaden for 2009 er basert på forutsetninger i veiledning om pensjonsforpliktelser utarbeidet av Norsk regnskapsstiftelse. Det er utarbeidet et beste estimat for pensjonsforpliktelser pr. 31.12.2009 basert på de økonomiske forutsetningene som er angitt for 2009. Basert på avkastningen i pensjonskassene for 2009 er det også vist et beste estimat for pensjonsmidlene pr. 31.12.2009. Pensjonsordningen tilfredsstiller kravene i Lov om offentlig tjenestepensjon

Demografiske forutsetninger

Med hensyn på dødelighet og uførhet mv. er det i beregningene benyttet forutsetninger som i pensjonskassens forsikningstekniske beregningsgrunnlag.

Note 12 - Egenkapital

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF

	Foretaks- kapital	Annen innskutt egenkapital	Fond for vurderings- forskjeller	Annen egenkapital	Total Egenkapital
EGENKAPITAL					
Inngående balanse 1.1.	200	32 473 821	11 129	-10 562 146	21 923 004
Virksomhetsoverdragelse Norsk Helsenett	0	0	0	-27 077	-27 077
Effekt av virksomhetsoverdragelser	0	1 204 197	0	-1 286 171	-81 974
Årets resultat	0	0	6 646	-354 666	-348 020
Egenkapital 31.12.	200	33 678 018	17 775	-11 025 863	21 465 933

Foretaksgruppen Helse Sør-Øst

	Foretaks- kapital	Annen innskutt egenkapital	Fond for vurderings- forskjeller	Minoritets- interesser	Annen egenkapital	Total Egenkapital
EGENKAPITAL						
Inngående balanse 1.1.	200	32 467 167	11 129	6 219	-10 550 543	21 934 173
Virksomhetsoverdragelse Norsk Helsenett	0	0	0	0	-27 077	-27 077
Feil tidligere år - levetider anleggsmidler	0	0	0	0	-53 475	-53 475
Overføring til fond Sophies Minde	0	0	0	0	-4 500	-4 500
Virksomhetsoverdragelser	0	0	0	0	-9 648	-9 648
Årets resultat	0	0	6 646	3 337	-167 452	-157 469
Egenkapital 31.12.	200	32 467 167	17 775	9 556	-10 812 695	21 682 004

Note 13 - Eiers styringsmål

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen			
2008	2009	2009	2008	2002-2009	
216 131	34 932	Årsresultat	-157 469	-756 447	-13 147 329
0	0	Overføring fra strukturfond	0	0	2 239 186
0	0	Korrigerings for endrede levetider	0	0	2 932 379
216 131	34 932	Korrigert resultat	-157 469	-756 447	-7 975 764
82 136	0	Herav økte pensjonskostnader som er blitt unntatt fra resultatkrav	0	331 000	2 753 774
133 995	34 932	Resultat jf økonomiske krav fra HOD	-157 469	-425 447	-5 221 990
0	0	Resultatkrav fra HOD	0	0	-880 000
133 995	34 932	Avvik fra resultatkrav	-157 469	-425 447	-4 341 990

Som følge av bevilgningsøkningen i gjennom St.prp. nr. 1 (2007-2008) ble de regionale helseforetakene satt i stand til å opprettholde den fulle verdien av varige driftsmidler. For første gang ble det derfor stilt krav om et ordinært regnskapsmessig resultat i balanse i 2008 i foretaksmøtene i januar 2008. Behovet for det opprinnelige strukturfondet falt med dette bort, og restverdien ble overført til Annen innskutt egenkapital pr. 31.12.07.

Imidlertid økte pensjonskostnadene for 2008 med om lag 3 800 mill. kroner for de regionale helseforetakene. Gjennom St.prp. nr. 59 (2007-2008) ble det bevilget 3 200 mill. kroner til dekning av denne kostnadsøkningen. De resterende 600 mill. kroner ble unntatt fra resultatkravet i foretaksmøtet i juni 2008. For Helse Sør-Øst RHF innebar dette at 331 mill. kroner ble unntatt fra resultatkravet i 2008.

Det økonomiske opplegget for 2009 presentert i St.prp. nr. 1 (2008-2009) la til grunn at de samlede pensjonskostnadene for de regionale helseforetakene ville bli på samme nivå som i 2008, dvs. 9,2 mrd. kroner. Dette kostnadsnivået ble også lagt til grunn ved fastsettelsen av de regionale helseforetakenes basisramme for 2009. Beregninger med oppdatert sett av økonomiske parametere viste at pensjonskostnadene for 2009 er i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 1 (2008-2009), og det ble følgelig stilt krav om et ordinært regnskapsmessig resultat i balanse i 2009.

Note 14 - Eierinformasjon

Helse Sør-Øst RHF er 100% eiet av Staten ved Helse- og omsorgsdepartementet.

Note 15 - Andre avsetninger for forpliktelser

(Alle tall i NOK 1000)

Helse Sør-Øst RHF		Foretaksgruppen	
2008	2009	2009	2008
0	0	440 601	429 862
0	0	3 420 178	3 809 779
2 830 059	0	265 564	371 169
2 830 059	0	4 126 342	4 610 810

Avsetning for overlegepermisjoner omfatter 3 035 overlege- og psykologspesialistårverk. Uttakstilbøyeligheten er satt fra 40 % til 100 % for overlegestillingene og 50 % til 100 % for psykologspesialister. Overordnede leger og spesialister i Foretaksgruppen Helse Sør-Øst har avtalesfestet rett til fire måneders studiepermisjon hvert femte år. Under permisjonen mottar overlegene og spesialistene lønn. Lønnen kostnadsføres og avsettes som en langsiktig forpliktelse etter hvert som retten opparbeides. Uttakstilbøyeligheten kan variere mellom foretak i Helse Sør-Øst og internt mellom de enkelte avdelinger i foretakene.

Note 16 - Pantstillelser og garantiansvar

Som sikkerhet for lån fra DnB NOR, opprinnelig TNOK 35.000, er det stillet sikkerhet i maskiner og utstyr i Norsk Medisinsk Syklotronsenter AS på TNOK 40.000.

Sykehotell AS har inngått avtale om negativ pantsettelse ved at selskapet forplikter seg overfor långiver til ikke å frivillig pantsette sine aktiva (helt eller delvis) til andre kreditorer så lenge lånet i DnBNOR løper.

Det langsiktige lånet Radiumhospitalet parkeringsselskap har i DnBNOR er sikret ved første prioritet pant i fast eiendom. Bokført verdi av eiendommen er TNOK 175.962.

Barnehagebyggs langsiktige lån i DnBNOR er sikret ved pant i fast eiendom. Bokført verdi av eiendommen er TNOK 38.990.

Note 17 - Nærstående parter

Kjøp og salg skjer i hovedsak mellom offentlige helseinstitusjoner som alle er underlagt Helse- og omsorgsdepartementet.

Note 18 - Betingede utfall

Det ble tatt inn en approbasjonsbestemmelse i forbindelse med overtagelsen av nytt sykehus på Gaustad om at enkelte forhold skulle utbedres før ferdigattest ble gitt. Arbeidet var ikke utført per 31. desember, men det er gitt midlertidig brukstillatelse for sykehuset.

I forbindelse med omdanningen til helseforetak tok Oslo universitetssykehus HF, som heleid datterforetak av Helse Sør-Øst RHF, over alle formuesposisjoner knyttet til offentlige virksomheter innen spesialisthelsetjenestene, somatisk helsevern, psykisk helsevern, rehabiliterings- og habiliteringstjenester, medisinsk nødmeldetjeneste og ambulansetjenester. Alle formaliteter i forbindelse med overdragelse av eiendomsretten, herunder tinglysning i grunnboken, er ikke ferdig behandlet.

Det norske Radiumhospital HF, som fra 1. januar 2005 har vært en del av Rikshospitalet HF, nå Oslo universitetssykehus HF, har tidligere bakgrunn som en separat stiftelse. Grensesnitt stiftelse/statlig eierskap er per 31. desember ikke avklart med hensyn til eiendomsoverdragelse og verdier. Stiftelsen er ikke oppløst.

Byggeprosjektet til Barnehagebygg AS ble avsluttet i 2006. Sluttoppgjør med entreprenørselskapet OBAS Øst AS er blitt avklart i 2009, og er hensyntatt i regnskapet. Det forventes ingen ytterligere krav.

Byggeprosjektet til Sykehotell AS ble avsluttet i 2008. Sluttoppgjør med entreprenørselskapet er endelig avklart i 2009, og er hensyntatt i selskapets regnskap.

Note 19 - Universiteter og høyskolars rettigheter til arealer i helseforetak

Oslo universitetssykehus HF skal tre inn i de pliktene som staten som sykehuseier hadde overfor universiteter og høyskoler da nåværende Helse Sør-Øst RHF overtok ansvaret for å sørge for spesialisthelsetjenesten i helseregion sør-øst. Samarbeidet om studentundervisning mellom Oslo Universitetssykehus HF, Universitetet i Oslo og høyskolene skal reguleres i egne avtaler. I avtalen mellom Oslo Universitetssykehus HF og Universitetet i Oslo skal bruksrett og disposisjonsrett til arealene og utstyr presiseres.

Universitetet i Oslo eier 20 % av aksjene i Norsk medisinsk syklotronsenter AS, men har ikke bruksrett til lokaler og/eller utstyr utover det andre institusjoner har. Derimot har selskapet finansiert en oppgradering av Universitetet i Oslos syklotron.

UiO benytter netto ca 3.000 kvm kontor og undervisningslokaler på Oslo universitetssykehus HF sitt område.

Oslo universitetssykehus HF har iht vedtekter og tilhørende instruks inngått avtale som gir Universitetet i Oslo/ Høgskolen i Oslo rett til å benytte lokaler til undervisning og forskning.

Sykehuset Innlandet HF er pliktig å stille lokaler til fri disposisjon for Høgskolen i Gjøvik til undervisningsformål. Lokalene utgjør om lag 30 kvadratmeter.

Sykehuset Østfold HF har i henhold til vedtekter og tilhørende instruks inngått avtale som gir Høgskolen i Østfold rett til å benytte lokaler til undervisning og forskning. Dette omfatter ca 100 kvadratmeter.

Foretakene kan ikke selge, pantsette eller på annen måte dovert faste eiendommer hvor rettighetshaver har rettigheter, uten skriftlige samtykke fra Utdannings- og forskningsdepartementet, eller det departemente som gir slik myndighet.